

Naturstyrelsen Vadehavet
J.nr. NST-422-01358
Ref. PJENS
Den 4. februar 2016**Sammenfattende redegørelse – Natura 2000 område N226
Svanemosen**

Denne sammenfattende redegørelse er udarbejdet i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer. Redegørelsen er udarbejdet med afsæt i miljørapporten til forslag til Natura 2000-plan, og er anvendt som beslutningsgrundlag i forbindelse med Natura 2000-planens vedtagelse.

Redegørelsen består af en overordnet redegørelse for Natura 2000-planens miljømål og de indsatser, der planlægges gennemført inden for området. Den endelige gennemførelse af de planlagte indsatser fastsættes i konkrete aftaler eller afgørelser, som følger op på kommunale handleplaner samt statslige drifts- og plejeplaner, hvorfor der ikke kan foretages en konkret vurdering på arealniveau i denne redegørelse.

Den gældende Natura 2000-plan gælder for de fredskovpligtige, skovbevoksede arealer frem til 2021, mens den nye Natura 2000-plan, som gælder fra 2016 til 2021 fastlægger indsatsen for de skovbevoksede arealer, der ikke er fredskovpligtige. Der sker ikke en ændring af indsatsen for disse arealer som følge af den nye plan. Indsatsen er dermed vurderet i miljørapporten for planperioden 2009-2015, og er derfor ikke vurderet på ny.

Formålet med Natura 2000-planerne og planernes miljøpåvirkning

Natura 2000-planerne har til formål at forbedre tilstanden for de naturtyper og arter, som Natura 2000-området er udpeget for at beskytte. Indsatsen gennemføres ved at iværksætte foranstaltninger, der medvirker til at sikre naturtyperne samt medvirker til, at den pleje, der er nødvendig for en række lysåbne naturtyper, gennemføres.

Som det fremgår af afsnit 1.3 i miljørapporten, vil Natura 2000 planen overordnet set have en betydelig positiv indvirkning på den biologiske mangfoldighed. Indsatsen for at forbedre tilstanden for de naturtyper og arter, der er omfattet af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, vil også have en positiv indflydelse på øvrige arter og naturtyper i området.

I Natura 2000-område N226 Svanemosen arbejdes der for at forbedre levestederne for områdets arter på udpegningsgrundlaget, så levestedet får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet. Indsatsen kan få betydning for de vurderinger, der skal gennemføres efter habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet, når der meddeles tilladelse til projekter efter sektorlovgivningen. Indsatsen vil som udgangspunkt ske på allerede beskyttede

naturarealer eller i tilknytning til eksisterende ynglelokaliteter, og Naturstyrelsen vurderer derfor, at påvirkningen vil være minimal.

Der arbejdes for at sikre en for naturtyperne hensigtsmæssig drift og pleje. Indsatsen vil foregå på de arealer, der i forvejen er beskyttet som habitatnatur og efter naturbeskyttelseslovens § 3, og indsatsen vurderes derfor ikke som udgangspunkt at få betydning for de vurderinger, der skal gennemføres efter habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet, når der meddeles tilladelse til projekter efter sektorlovgivningen.

Det fremgår af miljørapporten for planforslaget, at Natura 2000-planen medvirker til at sikre den biologiske mangfoldighed, hvilket medvirker til at sikre befolkningen større naturoplevelser. Natura-2000 planens indsats vurderes desuden at medvirke til tilbageholdelse af kvælstof, og dermed bidrage til opnåelse af vandområdeplanens mål.

Hvordan er miljørapporten taget i betragtning?

Sideløbende med udarbejdelsen af forslagene til Natura 2000-planerne har Naturstyrelsen foretaget en vurdering af planernes sandsynlige, væsentlige effekter på miljøet. I miljørapporten for Natura 2000-planen for Natura 2000 område nr. 226 er der foretaget vurderinger af planens indvirkning på en række miljøforhold, herunder biologisk mangfoldighed, i forhold til de lokale forhold i dette Natura 2000 område.

Det fremgår af miljørapporten, at en konkret vurdering af indsatsens påvirkning af miljøet forudsætter kendskab til, hvor indsatsen konkret gennemføres. Dette fastlægges ved opfølgningen på Natura 2000-planen i de kommende kommunale handleplaner samt i de statslige drifts- og plejeplaner.

Vurderingen af planens sandsynlige væsentlige virkninger på miljøet viste, at foruden en positiv virkning på udpegningsgrundlaget i Natura 2000-områderne vil indsatsen også have en positiv effekt på den biologiske mangfoldighed generelt.

Hvordan er udtalelser, der er indkommet i høringsfasen taget i betragtning?

Forslag til Natura 2000-plan med tilhørende miljørapport for perioden 2016-2021 var i høring i perioden 19. december 2014 til 10. april 2015.

Naturstyrelsen har ikke modtaget hørings svar vedrørende miljørapporten for område nr. 226. Naturstyrelsen har udarbejdet både et generelt høringsnotat for Natura 2000-planerne og et områdespecifikt høringsnotat, hvor Naturstyrelsens bemærkninger til de indkomne hørings svar fremgår. Høringsnotatet er tilgængeligt på Naturstyrelsens hjemmeside.

Alternativer, der har indgået i miljøvurderingen

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området og herved fremme den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper/arter. En sådan prioritering fremgår af planernes afsnit, der beskriver de modstridende interesser.

Nedbrudt højmoser og skovbevokset tørvemoser er naturtyper, som er opstået ved tørvegravning, dræning og tilgroning af den oprindelige højmoseflade, og derfor prioriteres hensynet til at skabe større sammenhængende arealer med højmoser.

Hængesæk og brunvandede søer betragtes som en integreret del af højmosen. Naturtyperne rigkær, surt overdrev, tidvis våd eng og våd hede nedprioriteres på længere sigt til fordel for en udvidelse af arealet med aktiv højmose.

Der er konflikt mellem hensynet til at opretholde/udvide arealet med egnede levesteder for stor kærguldsmed og det overordnede mål om at genoprette området som aktiv højmose. Det vurderes dog, at det vil være muligt at tænke tilstrækkeligt hensyn til denne art ind naturgenopretningsplanerne.

Et andet muligt konfliktområde kan være, at dunbirk i Svanemosen er udpeget til en genbevaringsbevoksning. Formålet med udpegningen er at sikre en genetisk variation og særpræg i bestande af naturligt forekommende træer. Det vurderes dog, at der også efter en omfattende rydning af træopvækst, vil kunne efterlades tilstrækkelige bevoksninger med dunbirk langs kanten af højmosen til at opfylde forpligtelserne i forhold til udpegningen som genbevaringsbevoksning.

Naturtyperne aktiv højmose (7110), hængesæk (7140), våd hede (4010) og skovnaturtyperne uden fredsskovspligt er i gunstig naturtilstand. Dog er en lille forekomst med hængesæk (7140) i moderat naturtilstand som følge af udbredte negative naturtypekarakteristika. Tidvis våd eng (6410), rigkær (7230), nedbrudt højmose (7120) og surt overdrev (6230) er i ugunstig naturtilstand. For disse naturtyper er det særligt artssammensætningen, der er årsag til dette. Strukturerne er dog også ugunstige på nedbrudt højmose og rigkær, bl.a. som følge af manglende drift.

Inden for området er der registreret 5 småsøer, hvoraf en forekomst er af naturtypen næringsrig sø (3150) og fire er brunvandede søer (3160). Den næringsrige sø er i moderat tilstand med moderate strukturer og god artssammensætning. Forekomsterne med naturtypen brunvandet sø er alle i gunstig naturtilstand med høj-god arts- og strukturklasse.

En række naturtyper og levesteder for arter, som området er udpeget for at beskytte, kræver vedvarende drift for at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus. Det gælder fx en række lysåbne naturtyper. Samtidig kræver andre i moderat til dårlig tilstand tiltag, der kan imødegå forringelse.

Hvis ikke planen for 2. planperiode iværksættes, er der risiko for, at den gode naturtilstand ikke fastholdes på den store andel af naturarealerne, der nu er i hensigtsmæssig drift, samt at naturtilstanden ikke vil blive forbedret på primært rigkær, tidvis våd eng og nedbrudt højmose med en indsats for fremadrettet sikring af hensigtsmæssig drift og hydrologi.

Overvågning af Natura 2000-planens effekt

Natura 2000-indsatsen overvåges i forhold til udpegningsgrundlaget og naturværdiernes tilstand via det nationale overvågningsprogram NOVANA, som Miljø- og Fødevarerministeriet er ansvarlig for. Overvågningen vil over tid vise, om de planlagte indsatser har den forventede effekt på naturtypernes tilstand.